

AŠP: 1805/99-2MOP/SP

delovni osnutek)

"Idejni koncept nacionalnega projekta PLAVO/MOP-99"
z naslovom

**PROGRAM LOKALNIH AGEND VARSTVA OKOLJA
REPUBLIKE SLOVENIJE**

Velenje, junij 2002

Avtor :
Srečko PRISLAN dipl. upr. org.

Vsebina

Stran:

1	Uvod	3
2	Projekcija	
2.1	<i>Načrt realizacije</i>	5
2.1.1	Potrditev vsebine projekta	5
2.1.2	Kratek opis izvedbe projekta	5
2.1.3	Fazni terminski plan aktivnosti	6
2.2	<i>Viri</i>	
2.2.1	Projektna dokumentacija	7
2.2.2	Plan kadrov	7
2.3.3	Financiranje	8
3	Kazalo vsebine projekta	9
4	Predvideni učinki projekta	
a)	nacionalni nivo	11
b)	lokalni nivo	11

1. UVOD

Idejni koncept nacionalnega projekta "PLAVO, oz. Program lokalne agende varstva okolja" v R Sloveniji je grajen na formalnih podlagah mednarodnih deklaracijah, normativnih aktih ES, nacionalnemu programu in zakonodaji R Slovenije za področje varstva okolja ter dosežkih mednarodnih institucij in organizacij s področja varstva narave in okolja.

Sistemska konstrukcija projekta "PLAVO", z njegovo vsebino, je zasnovana na osnovnem cilju projekta, s katerim se dolgoročno zagotavlja aktiviranje vseh razpoložljivih potencialov varstva okolja pri obstoječem stanju ravnanja z okoljem v R Sloveniji in načelih trajnostnega razvoja ter uresničevanju dolgoročne strategije razvoja Slovenije v mednarodni skupnosti.

Pri zasnovi in vsebini idejnega koncepta projekta "PLAVO" sem izhajal iz že navedenega gradiva in analize stanja varstva okolja v slovenskih občinah, ki ga je opravila mag. Breda Ogorelec na osnovi podatkov Umanotere in Urbanističnega inštituta RS. V vsebini idejnega koncepta so upoštevana še stališča, mnenja in predlogi Regionalnega centra za okolje, Zavoda za varstvo okolja Maribor, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Republiškega zavoda za zaposlovanje, predstojnikov nekaterih slovenskih občin in pobude strokovnjakov s področja varstva okolja v Sloveniji.

Poleg navedenega sem pri koncipiranju idejnega osnutka upošteval tudi dejstvo, da vse obstoječe institucije, ki delujejo na področju varstva okolja v RS, s svojimi formalno deklariranimi pristojnostmi in odgovornostmi delujejo parcialno v smislu utrjevanja in opravičevanja obstoja svojega delovanja, ker na nacionalnem nivoju ni temeljnega integracijskega projekta, ki bi te institucije povezoval in jim omogočal, da na osnovi akcijskega sodelovanja v skupnem projektu potrjujejo svojo dejansko vrednost. Ta integracijski faktor na nacionalnem nivoju uresničuje projekt "PLAVO" s svojo vsebino in akcijsko zasnovo, ki je sistemsko načrtovana tako, da omogoča odprto sodelovanje in potrjevanje vseh sodelujočih subjektov (ali institucij) s področja upravljanja in varovanja okolja od države do občana.

Vsebinska zasnova temelji na interdisciplinarnem problemu upravljanja z okoljem in skupnem interesu sodelujočih subjektov pri uveljavljanju dolgoročnega varovanja in zaščite vitalnih naravnih dobrin (zemlja, voda, zrak), kulturnih vrednot in dosežkov civilizacije ter njihove smotrne uporabe v lokalni skupnosti z uresničevanjem osnovnega cilja nacionalnega programa varstva okolja (NPVO) R Slovenije. NPVO obvezuje vse, da načrtno varujemo naravne dobrine in izboljšujemo pogoje ter druge vrednote okolja za boljše življenje človeka, pri tem pa uveljavljamo okolje kot primaren faktor strategije razvoja naše skupnosti, oz. življenje občana Slovenije danes in v bodočnosti.

Skupni cilj (države - občine), ki izhaja iz skupnega interesa, se preko nacionalnega projekta "PLAVO" operacionalizira v formalnem dokumentu lokalne skupnosti s področja varovanja okolja (AGENDA 21), ki je eden od temeljev strategije nadaljnega razvoja lokalne skupnosti, oz. občine in posledično strategije razvoja Slovenije. Stopnja kakovosti izdelave in učinkovitost realizacije "Programa lokalne agende" občine, oz. lokalne skupnosti, ki se bo ciklično uveljavlja v z metodologijo trajnostnega razvoja v celotni državi, je odvisna in mogoča, le z aktivno pomočjo

Program Lokalne Agende Varstva Okolja **Projekt »PLAVO«**

države in s polno soudeležbo vseh subjektov v lokalni skupnosti (občani - strokovnjaki, interesna združenja in drugi pravni subjekti).

Osnovni princip na katerem temelji izvajanje projekta "PLAVO" je pozitivno konstruktivno partnersko sodelovanje na enakopravni osnovi (država - lokalna skupnost – ekonomski subjekti) v katerem je skupni cilj sodelujočih oblikovanje realnih akcijskih programov lokalnih skupnosti in ustvarjanje materialnih pogojev za njihovo učinkovito realizacijo.

Projekt "PLAVO", zatorej ne opredeljuje primarno nalogo za izdelavo in realizacijo AGENDE 21 v lokalni skupnosti, saj to opredeljuje že obstoječa zakonodaja, ki nalaga dolžnosti, pristojnosti in odgovornosti občinski upravi, oz. županu ali direktorju kot predstojniku občinske uprave, ampak opredeljuje sistemske rešitve, metodologijo reševanja problemov, zakonsko regulativo, informacijsko tehnologijo, strokovno pomoč, svetovanje in usposabljanje kadrov preko nacionalnih programov, vključevanje v regionalne, nacionalne in mednarodne projekte ter spremlja, nadzira in ocenjuje stopnjo uresničevanja formalno sprejetih aktov in deklaracij javnega pomena za državo in lokalno skupnost s področja varstva okolja.

Po svoji vsebini projekt "PLAVO" zagotavlja sistemsko načrtovanje razvoja in uresničevanje formalno sprejetih odločitev varstva okolja na nacionalnem nivoju ter dolgoročno omogoča učinkovit servisni instrumentarij lokalni skupnosti pri izdelavi in izvedbi programov varstva okolja, sočasno pa **predstavlja integracijski faktor povezovanja in sodelovanja** vseh institucij in subjektov v državi pri racionalnem in smotrnem upravljanjem z okoljem ter reševanju relevantnih akutnih okolje-varstvenih problemov.

Celotni projekt "PLAVO" je razdeljen na pet ključnih faz pri katerih uspešno izvršena predhodna faza pomeni pogoj za začetek nadaljevanja nove faze. Ključne faze projekta so:

1. faza - končna izdelava in potrditev predloga projekta "PLAVO"
2. faza - potrditev projektnega tima in priprava izvedbene dokumentacije
3. faza - definiranje organizacije izvedbe in usposabljanje lokalnih koordinatorjev za AGENDO 21
4. faza - analiza stanja in priprava načrta reševanja problemov
5. faza - oblikovanje predloga Programa lokalne agende 21 po metodologiji ICLEI in izdelava razvojnega nacionalnega predloga za nadaljevanje projekta

Kratek opis glavnih aktivnosti v posamezni fazi projekta z nosilci izvajanja projekta "PLAVO" je naveden v nadaljevanju s točko 2.1.2 "Kratek opis izvedbe projekta" !

2. Projekcija

2.1 NAČRT REALIZACIJE

2.1.1 Potrditev vsebine projekta

Nacionalni projekt varstva okolja "PLAVO", oz. "Program lokalne agende varstva okolja " v Sloveniji se prične s formalno potrditvijo tega "Idejnega osnutka projekta - PLAVO" v predlagani ali dopolnjeni obliki ter sprejetjem odločitev in ukrepov za izvedbo 1. faze projekta na strokovnem kolegiju MOP vlade R Slovenije (na osnovi predloga zainteresiranih pogodbenih partnerjev – grozda – v obliki dinamične projektne organizacije, oz. projektne mreže).

2.1.2 Kratek opis izvedbe projekta

Projekt PLAVO se izvaja v fazni obliki, oz. preko pet ključnih faz z aktivnim sodelovanjem nosilnih izvajalcev projekta ki so : Ministrstvo za okolje in prostor R Slovenije, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve R Slovenije, Republiški zavod za zaposlovanje Slovenije in občinske uprave, oz. predstojniki lokalne samouprave ter izvajalcem projekta – projektne mreže.

Pri realizaciji projekta je glavni nosilec in izvajalec projekta »OKP- PZ« s svojimi pogodbenimi partnerji v projektne mreži , kot so: pristojna ministrstva vlade RS (MOP, MG, MDDSZ), in druge priznane pravne osebe s področja strokovnega usposabljanja - izobraževanja (projektne zaposlovanja - PZ) ter podjetja s področja ekologije – hardware (infrastrukture, oz. varovanja okolja v RS) . Prvo in drugo fazo projekta pripravi, izdelava in izvaja izključno glavni nosilec projekta. Glavne naloge izvajalca prve in druge faze projekta se uresničujejo preko konstituiranja formalnih teles za izvedbo nalog v obliki strokovnih timov in delovnih teles po posameznih področjih, katerih glavna naloga je priprava gradiva za izdelavo programov po posameznih področjih (prva faza) in izdelava izvedbene dokumentacije projekta na osnovi povzetkov programov, strokovne literature in priročnikov za izobraževanje in primerov reševanja problemov varstva okolja v lokalni skupnosti (druga faza) .

V tretji fazi »izvajalec projekta« z Zavodom RS za zaposlovanje, preko - razvojnega nacionalnega projekta »Agenda 21« definirata program javnih del (JD) s področja varstva okolja, pripravita program izobraževanja za "koordinatorje lokalne agende" in predstavita projekt predstojnikom lokalne skupnosti. Republiški zavod za zaposlovanje v sodelovanju s predstojniki občin realizira postopek objave javnih del v lokalni skupnosti in na predlog lokalne skupnosti, po določenih kriterijih »OKP – PZ«, kot nosilec in izvajalec opravi izbor kvalificiranih kadrov.

Tretja faza projekta se zaključi po uspešnem zaključku usposabljanja (izobraževanju) izbranih koordinatorjev lokalne agende. Pogoj za uspešen zaključek usposabljanja koordinatorja lokalne agende je pozitivna ocena priprave koncepta reševanja okolje-varstvenih problemov in zasnove programa lokalne agende.

V četrti fazi projekta »OKP – ZP« preko projektne tima s strokovno pomočjo , nasveti in predlogi sodeluje s koordinatorjev lokalnih agend pri analizi stanja varstva okolja v občini in pripravi predloga načrta reševanja problemov varstva okolja v lokalni skupnosti. Primarna naloga

Program Lokalne Agende Varstva Okolja

Projekt »PLAVO«

projektnega tima v tej fazi izvedbe projekta je ugotovitev realnega stanja, indikacija pomanjkljivosti in slabosti pri operacionalizaciji projekta v lokalni skupnosti z nacionalnega vidika ter opredelitev in rangiranje okolje-varstvenih problemov na regionalnem in nacionalnem nivoju.

Zadnja faza projekta se prične z verifikacijo predloga načrta reševanja okolje-varstvenih problemov in sprejem ukrepov za pripravo osnutka programa lokalne agende. Glavni izvajalec te faze projekta na nivoju lokalne skupnosti je "koordinator lokalne agende in občinska uprava". Izvajanje projekta se v tej fazi zaključi z realizacijo vseh aktivnosti za pripravo predloga in potrditvijo predloga Programa lokalne agende za občino od sveta občine. Projektni tim v tej fazi spremlja in ocenjuje izvajanje aktivnosti projekta, ugotavlja nove potrebe, pomanjkljivosti in slabosti, analizira pobude in predloge ter pripravlja in oblikuje predlog za nadaljevanje tega nacionalnega projekta na višjem organizacijske in tehnološkem nivoju.

Z zaključkom zadnje faze projekta na lokalnem nivoju se konča izvajanje projekta "PLAVO" preko javnih del ter se izvajanje s »projekti definiranih konkretnih dejavnosti« prenese na novo formirane pravne osebe (lokalni zaposlitveni programi), ki prevzamejo stalno izvajanje dejavnosti s področja okolja v lokalne skupnosti!

3. Kazalo vsebine projekta

3.1 POVZETEK

3.2 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO IN IZVEDBO PROJEKTA

3.2.1 *Mednarodne deklaracije, usmeritve in zahteve ES*

3.2.2 *Usmeritve in cilji NPVO v R Sloveniji*

3.2.3 *Zakon in ostala normativna regulativa RS s področja varstva okolja*

3.2.4 *Ugotovitve in rezultati znanosti ter strokovnih institucij s področja upravljanja z okoljem*

3.3 POMEN IN CILJI

3.3.1 Pomen

3.3.1.1 *Celovito obvladovanje in upravljanje z okoljem v R Sloveniji*

3.3.1.2 *Zagotavljanje trajnostnega razvoja uresničevanje ciljev varstva okolja Slovenije*

3.3.1.3 *Sistematično načrtovanje in spremljanje uresničevanje razvojnih ciljev varstva okolja v RS*

3.3.2 Cilji

3.3.2.1 *Opredelitev sistema VO*

Organizirano trajno varovanje naravnih virov in vrednot okolja ter izboljševanje pogojev življenja v Sloveniji

3.3.2.2 *Razvoj sistema*

Učinkovito uresničevanje dosežkov znanosti in sprejetih odločitev, ukrepov in pravne regulative s področja varovanja naravnih dobrin in varstva okolja pri uveljavljanju nacionalne strategije razvoja Slovenije

3.3.2.3 *Definiranje organizacije*

Aktiviranje vseh strokovni potencialov in krepitev delovanja fizičnih in pravnih oseb ter ostalih institucij s področja varstva okolja s ciljem smotrne uporabe vseh naravnih potencialov in virov v Sloveniji s prioriteto zmanjševanja obremenitve okolja z odpadki, izboljšanja stanja voda, zraka in tal ter ostalih pogojev za ohranjanje in varstva biotske raznovrstnosti in avtohtonih genetskih virov

3.3.2.4 Promocija in obveščanje

Permanentno animiranje, osveščanje in vzgajanje družbene populacije v Sloveniji preko institucij obveščanja, informiranje in izobraževanja v smislu utrjevanja pomena in vloge naravnih dobrin in kulturnih vrednot okolja za obstoj in življenje favne in flore

3.3.2.5 Demokratično soodločanje

Uveljavljanje načel in principov demokratičnega soodločanja z uveljavljanjem strategije dolgoročnega razvoja Slovenije in nacionalnega interesa preko skupnih dokumentov in zakonodaje od zgoraj navzdol ter interesa občana preko stališč, pobud in predlogov od spodaj navzgor

3.4 AGENDA 21 IN TRAJNOTNI RAZVOJ V SLOVENIJI

3.4.1 Koordinacijska in strokovna telesa

3.4.2 Akcijski programi po področjih

3.4.2.1 Sistematizacija in implementacija normativne regulative

3.4.2.2 Razvoj nacionalnega sistema varstva okolja

3.4.2.2.1 Opredelitev subjektov sistema in njihove vloge

3.4.2.2.2 Definiranje organizacijskih in tehnoloških rešitev

3.4.2.2.3 Inženiring nacionalnih projektov

3.4.2.3 Program izobraževanja in usposabljanja kadrov

3.4.2.4 Program informiranja in promocije

3.4.3 Projektni tim, dokumentacija in promocija projekta

3.4.3.1 Naloge, pristojnosti in odgovornosti projektnega tima

3.4.3.2 Izvedbena dokumentacija (gradiva) projekta

3.4.3.3 Načrt javne promocije projekta

3.4.4 Organizacija in postopek izvedbe projekta

3.4.4.1 Organizacijska shema

3.4.4.2 Naloge in pristojnosti strokovnih nosilcev projekta

3.4.4.3 Fazni postopek izvedbe projekta

3.4.4.2 Opredelitev dejavnosti in nalog kot javnih del

3.4.4.3 Načrt predstavitve projekta županom občin

3.4.4.4 Mreža lokalnih koordinatorjev AGENDE 21

3.4.4.5 Izobraževanje in usposabljanje lokalnih koordinatorjev

3.4.5 Analiza stanja in načrt reševanje okolje-varstvenih problemov

3.4.5.1 Analiza stanja varstva okolja na lokalnem nivoju

3.4.5.2 Vrednotenje in rangiranje okoljevarstvenih problemov

3.4.5.3 Načrt ukrepov obvladovanja varstva okolja v lokalni skupnosti

3.4.5.4 Program ukrepov za varstvo okolja na regionalnem in nacionalnem nivoju

3.4.5 Program lokalne agende 21 in načrt za nadaljevanje projekta

3.4.5.1 Predstavitev stanja varstva okolja v lokalni skupnosti svetu občine

3.4.5.2 Strokovna telesa in delovne skupine za pripravo lokalne agende

3.4.5.3 Metodologija izdelave programa lokalne agende

3.4.5.4 Javna obravnava in formalna potrditev Programa lokalne agende

3.4.5.5 Ocena rezultatov, sinteza zaključkov in predlogi novih rešitev

3.4.5.6 Načrt nadaljevanje projekta PLAVO (spremembe, nove rešitve, operativni program in cilji)

4. Predvideni učinki projekta

Z realizacijo projekta se pričakujejo naslednji pozitivni učinki :

a) nacionalni nivo :

- optimiranje in dvig kakovosti dela ter izvajanja postopkov na področju VO v RS,
- celovito in sistematično obvladovanje ter vodenje AGENDE 21 v R Sloveniji,
- pospešitev sistemskega razvoja na področju upravljanja in vodenja okolje-varstvene dejavnosti v Sloveniji (organizacijske in tehnološke rešitve),
- sistematično uveljavljanje zahtev deklaracij in ES pri vključevanju Slovenije v ES,
- povečanje sposobnosti za pridobivanje mednarodnih finančnih sredstev,
- povečanje učinkovitosti uporabe normativne regulative v praksi na področju VO,
- povečanje nadzora in smotrnost uporabe namenski državnih finančnih sredstev,
- izboljšanje sodelovanja in povečanje stopnje zaupanja med državo – občino in stroko,
- konkretna podpora (finančna in strokovna) občinam, ki jo najbolj potrebujejo,
- ciklična vspostavitve kibernetnega sistema trajnostnega razvoja v RS
- povečanje nadzora, razumevanja in poznavanja problematike v lokalni skupnosti,
- povečanje preglednosti delovanja in učinkovitosti institucij na področju VO v RS,
- sistematično izobraževanje, usposabljanje in animiranje ljudi o AGENDI 21,
- itn....

b) lokalni nivo :

- sistematično odpravljanje problemov razvoja in izvajanje dejavnosti VO v LS (preko lokalnih zaposlitvenih programov in razvoja podjetniške dejavnosti),
- ustanavljanje novih pravnih subjektov za izvajanje dejavnosti VO v LS,
- ustvarjanje osnovnih pogojev za učinkovitejše delo lokalne samouprave,
- začetek reševanja problemov, ki bi jih brez pomoči države občine ne-bi zmogle,
- boljša informiranost in usposobljenost ljudi na lokalnem nivoju,
- večje uveljavljanje znanja in strokovne literature pri reševanju problemov,
- učinkovitejša izraba lastnih potencialov in črpanja tujih virov finančnih sredstev,
- smotrnejše uporaba in večja stopnja varovanja lastnih naravnih virov,

Program Lokalne Agende Varstva Okolja **Projekt »PLAVO«**

- višja stopnja uveljavljanja normativne regulative in uporaba strokovnih institucij,
- boljše poznavanje lastnih potreb in možnosti nadaljnjega razvoja,
- povečanje strokovnosti za VO z izvajanjem projekta preko razvojne projektne mreže,
- večanje lastne samozavesti in zaupanje v državne institucije,
- aktivnejše povezovanje in sodelovanje pri skupnih potrebah in ciljih,
- enakomernejši razvoj lokalnih skupnosti v R Sloveniji,
- hitrejše napredovanje in uveljavljanje kulture o zdravem okolju in življenju,
- itn ...

Srečko PRISLAN

PS. Zgoraj podan predlog z idejno vsebino projekta je bil že posredovan pristojnim ministrstvu vlade RS in strokovno pozitivno ocenjen!!!